



Pļavas augu sēklu ievākšanas un nosūtīšanas instrukcija

Latvijas Dabas fonda akcija "Darām pļavu kopā!"

Mūsu izveidotajā augu sarakstā iekļauti bieži sastopami un viegli nosakāmi augi, kas raksturīgi arī dabiskajiem zālājiem. Sēklu vākšana ir līdzīga zāļu tēju vākšanai. Galvenā atšķirība – ievāc nevis ziedošus augus, bet noziedējušus, ar jau gatavām sēklām. Šīs ir dažas norādes, kas palīdzēs pareizi ievākt sēklu materiālu.

Kas jādara?

Jāiepaizīstas ar vācamo sēklu sarakstā (instrukcijas beigās) uzskaitītajiem augiem. Jādodas uz kādu tuvumā esošu ceļmalu, grāvmalu, ūdeņu krastmalu vai mežmalu, vai Jūsu vai tuvinieku īpašumā esošu pļavu, ilggadīgo zālāju vai vecu atmatu. Jūnijā, kad lielākā daļa augu ir pilnziedā, jānovērtē, kuras sugas izvēlētajā vietā ir bieži sastopamas un būs izmantojamas sēklu vākšanai. Sugu atpazīšanai iesakām izmantot sugu noteicējus, piemēram, šo [Kas aug dabiskās pļavās?](#) Jūlija vidū vai brīdī, kad sēklas ienākušās, ievāc noskatīto augu sēklas. Ja rodas šaubas vai augi noteikti pareizi, sazinies ar Latvijas Dabas fonda pārstāvjiem.

Kad vākt?

Vairums sēklas būs nogatavojušās jūlija otrajā pusē – augustā. Jāņem vērā, ka sēklu nogatavošanās laiks gadu no gada būtiski atšķiras. Sēklas vāc sausā, saulainā dienā ap pusdienlaiku, kad nožuvusi rīta rasa.

Kā zināt vai sēklas ir nogatavojušās?

Ja pieskaroties ziedkopai no tās viegli atdalās sēklas, tās ir gatavas. Tas jāņem vērā arī ievācot sēklu materiālu. Ir jārikojas uzmanīgi, lai sēklas neizbirtu zemē un neievāktu tukšas ziedkopas. Dažām sugām, piemēram, savvaļas burkānam vai cigoriņam, arī gatavas sēklas paliek stingri piesaistītas pie auga, tāpēc to ievākšanai - tiek ievākta visa auga daļa, kas satur sēklas. Gatavām sēklām jābūt sausām, brūnām un stingrām. Augiem, kuriem sēklas ienākas pākstīs, tās var ievākt arī vēl pirms pilnas gatavības - pazaļas pākstis, bet tādā gadījumā jāievāc ne vien pākstis, bet arī daļa stumbra - žāvēšanas procesā augi uzsūks nepieciešamās barības vielas un mitrumu no stumbra un nobriedinās sēklas. Daudziem augiem, sevišķi tiem, kuriem raksturīgas vārpeveida ziedkopas sēklas ienākas pakāpeniski - ziedkopas apakšā sēklas var būt jau izbirusas, bet augšējie ziedi vēl tikai zied - tādā gadījumā labāk ievākt visu vārpu brīdī, kad vidējā daļā attīstījušās sēklas un sēklas "nogatavināt" mājās, izklājot vārpas uz papīra.

Kā sēklas ievākt?

Sēklas ievāc notraucot tās ar roku vai nogriežot ziedkopas ar gatavajām sēklām vai papurinot ziedkopu virs maisiņa vai trauka, kurš tiek izmantots sēklu vākšanai. Ja sēkla ir pākstī, tās var ievākt ar visu pāksti. Katra suga vācama individuāli – katru liekot atsevišķā turzā vai traukā.

Cik daudz ievākt?

Lai sēklu vākšanai nebūtu negatīva ietekme uz sēklu vākšanas vietu, tās vāc no katra trešā auga – vismaz trešo daļu no katras sugas sēklām atstājot to augšanas vietā.

Kā sēklas žāvēt?

Ievāktās sēklas un ziedkopas žāvē sausā, labi vēdināmā telpā, izklātas uz avīzes vai papīra. Sēklu žāvēšanas ilgumu ietekmēs to gatavības pakāpe un gaisa mitrums sēklu vākšanas laikā, bet vidēji tas ir 10 dienas. Daļa sēklu žāvēšanas laikā no ziedkopām izbirs, tādēļ pēc žāvēšanas svarīgi savākt arī izbirušās. Ja šķiet, ka izbirušās visas sēklas un ziedkopā nekas īsti vairs nav palicis, tad nav nepieciešams iepakot arī ziedkopas – pietiek tikai ar sēklām.

Kā sēklas iepakot?

Sēklas iepako papīra maisiņos/aploksnēs/papīra paciņās (ne plastmasas maisiņos, kur netiks nodrošināta gaisa cirkulācija), uz tās norādot auga sugu, aptuveno ievākšanas laiku un vietu, ievācēja vārdu, kontaktus, ja iespējams. Katras sugas sēklas jāliek atsevišķā paciņā. Paciņā drīkst likt gan ziedkopas ar vēl neizbirušām sēklām, gan tīras sēklas.

Kā sēklas uzglabāt tālāk?

Iepakotās sēklas līdz nodošanai Latvijas Dabas fondā uzglabā sausā telpā ar stabili temperatūru.

Sēklu nosūtīšana

Akcijas dalībnieki savāc un iepako akcijas ietvaros ievāktās sēklas vienā kastē. Līdz **15. septembrim** lūdzam nogādāt/nosūtīt sēklas Latvijas Dabas fondā. Sēklas var tikt sūtītas izmantojot Omniva pakomātu sistēmu vai Latvijas Pastu. Sūtīšanas izdevumus segs Latvijas Dabas fonds. Sēklas būs iespējams nogādāt Latvijas Dabas fondā arī atvedot tās uz biroju Rīgā, Blaumaņa ielā 32-8, LV-1011. Tāpat, iespējams, savāktās sēklu paciņas varētu paņemt Latvijas Dabas fonda pārstāvis, vienojoties par konkrētu vietu un laiku.

Akcijā “Darām pļavas kopā!” vācamo sēklu saraksts

Sugas nosaukums latviski	Sugas nosaukums latīniski	Augsnes mitruma apstākļi	Noēnojuma apstākļi
Mārsilu kalnamētra	<i>Acinos arvensis</i>	sauss	saulains
Ārstniecības ancītis	<i>Agrimonia eupatoria</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Rasaskrēsliņš	<i>Alchemilla sp.</i>	mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Krūmāja sīpols	<i>Allium oleraceum</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Tīruma pavirza	<i>Anagallis arvensis</i>	sauss-mēreni mitrs	saulains
Ārstniecības vēršmēle	<i>Anchusa officinalis</i>	sauss	saulains
Dzeltenā ilzīte	<i>Anthemis tinctoria</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains

Pērkonamoliņš	<i>Anthyllis sp.</i>	sauss	saulains
Parastā smaržzāle	<i>Antoxanthum odoratum</i>	sauss- mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Ārstniecības pātaine	<i>Betonica officinalis</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Parastais vizulis	<i>Briza media</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Kamolainā pulkstenīte	<i>Campanula glomerata</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Pļavas pulkstenīte	<i>Campanula patula</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Dižā pulkstenīte	<i>Campanula persicifolia</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Tīruma pulkstenīte	<i>Campanula rapunculoides</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Pļavas ķimene	<i>Carum carvi</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Pļavas dzelzene	<i>Centaurea jacea</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Lielā dzelzene	<i>Centaurea scabiosa</i>	sauss- mēreni mitrs	saulains
Parastais cigoriņš	<i>Cichorium intybus</i>	sauss	saulains
Dažādlapu dadzis	<i>Cirsium heterophyllum</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Parastā smaržmētra	<i>Clinopodium vulgare</i>	sauss-mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Parastā sekstaine	<i>Cynosurus cristatus</i>	mēreni mitrs	saulains

Savvaļas burkāns	<i>Daucus carota</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains
Parastā ciņusmilga	<i>Deschampsia caespitosa</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Dzirkstelīte	<i>Dianthus deltooides</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Parastais daglītis	<i>Echium vulgare</i>	sauss	saulains
Lielā krastkaņepe	<i>Eupatorium cannabinum</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Parastā vīgrieze	<i>Filipendula ulmaria</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Lielziedu vīgrieze	<i>Filipendula vulgaris</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Baltā madara	<i>Galium album</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Ziemeļu madara	<i>Galium boreale</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Īstā madara	<i>Galium verum</i>	sauss- mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Pļavas bitene	<i>Geum rivale</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Dzeltenā salmene (kaķpēdiņa)	<i>Helichrysum arenarium</i>	sauss	saulains
Plankumainā asinszāle	<i>Hypericum maculatum</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Divšautņu asinszāle	<i>Hypericum perforatum</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Vītolu staģe	<i>Inula salicina</i>	mēreni mitrs- mitrs	saulains - daļēji noēnots
Kalnu norgalvīte	<i>Jasione montana</i>	sauss	saulains

Tīruma pētere	<i>Knautia arvensis</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Pļavas dedestiņa	<i>Lathyrus pratensis</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains
Matainā velpiene	<i>Leontodon hispidus</i>	mēreni mitrs	saulains
Parastā pīpene	<i>Leucanthemum vulgare</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Parastā vīrcele	<i>Linaria vulgaris</i>	sauss	saulains
Ragainais vanagnadziņš	<i>Lotus corniculatus</i>	sauss-mēreni mitrs	saulains
Spulgnaglene	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Parastā zeltene	<i>Lysimachia vulgaris</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Vītolu vējmietiņš	<i>Lythrum salicaria</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Birztales nārbulis	<i>Melampyrum nemorosum</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Zilganā molīnija	<i>Molinia caerulea</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Tīruma blaktene	<i>Ononis arvensis</i>	sauss-mēreni mitrs	saulains
Klinšu noraga	<i>Pimpinella saxifraga</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Vidējā ceļteka	<i>Plantago media</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Zalkšu sūrene	<i>Polygonum bistorta</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots

Stāvais retējs	<i>Potentilla erecta</i>	mēterni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Gaiļbiksīte	<i>Primula veris</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Parastā brūngalvīte	<i>Prunella vulgaris</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Kodīgā gundega	<i>Ranunculus acris</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Zvagulis	<i>Rhinanthus spp.</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Zemā raudupe	<i>Scorzonera humilis</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains- daļēji noēnots
Parastā čīkstene	<i>Sedum maxium</i>	sauss	saulains
Ķimeņlapu selīne	<i>Selina carvifolia</i>	mēreni mitrs- mitrs	saulains - daļēji noēnots
Jēkaba krustaine	<i>Senecio jacobaea</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains
Krastmalas krustaine	<i>Senecio paludosus</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Zilganā seslērīja	<i>Sesleria caerulea</i>	sauss - mitrs	saulains
Nokarenā plaukšķene	<i>Silene nutans</i>	sauss	saulains
Dzeltenā zeltgalvīte	<i>Solidago virgaurea</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Pļavas vilkmēle	<i>Succisa pratensis</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Dzeltenais saulkrēsliņš	<i>Thalictrum flavum</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Spožais saulkrēsliņš	<i>Thalictrum lucidum</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots

Lielais māršils	<i>Thymus ovatus</i>	sauss	saulains
Pļavas plostbārdis	<i>Tragopogon pratensis</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains
Tīruma āboliņš	<i>Trifolium arvense</i>	sauss	saulains
Zeltainais āboliņš	<i>Trifolium aureum</i>	sauss	saulains
Kalnu āboliņš	<i>Trifolium montanum</i>	sauss - mēreni mitrs	saulains
Ārstniecības baldriāns	<i>Valeriana officinalis</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Garlapu veronika	<i>Veronica longifolia</i>	mēreni mitrs - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Vārpu veronika	<i>Veronica spicata</i>	sauss	saulains
Krasta veronika	<i>Veronica teucrium</i>	sauss- mēreni mitrs	saulains - daļēji noēnots
Vanagu vīķis	<i>Vicia cracca</i>	sauss - mitrs	saulains - daļēji noēnots
Lipīgā sveķene	<i>Viscaria vulgaris</i>	sauss- mēreni mitrs	saulains

Jautājumus par akciju aicinām sūtīt ruta.sniedze@ldf.lv vai zvaniet 26845374

Akcija tiek īstenota ES LIFE programmas finansēto projektu ietvaros.